

Dosarul nr. 2ra-402/2020

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. O. Ionașcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.I. Țurcan, V. Cotorobai, M. Anton)

DECIZIE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Petru Scurtu, reprezentat de avocatul Igor Otgon,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Scurtu împotriva lui Petru Scurtu cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 25 mai 2018, Olesea Scurtu, reprezentată de avocatul Oleg Popovici, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Petru Scurtu solicitând desfacerea căsătoriei încheiate la 16 octombrie 2004, înregistrată de către Primăria or. Durlăști, mun. Chișinău, sub nr. 123, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, în mărime de 1/3 din salariul și/sau alte venituri ale lui Petru Scurtu, până la atingerea de către copii a vârstei majoratului, compensarea cheltuielilor de judecată, punerea pe seama pârâtului a taxei de eliberare a certificatului de divorț.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 16 octombrie 2004, a încheiat căsătoria cu pârâtul, fiind înregistrată de către Primăria or. Durlăști, mun. Chișinău, sub nr. de înregistrare 123. La XXXXX s-a născut fiul, XXXXX, iar la XXXXX s-a născut fiica XXXXX.

Reclamanta a menționat că motivul principal care a determinat-o să înainteze prezenta cererea de desfacere a căsătoriei, în mare parte a servit comportamentul violent al pârâtului față de ea și de copii. Actele de violență din partea pârâtului durează de mai mulți ani, însă nu s-a adresat la organele de politie.

Totodată, a precizat că a dorit să păstreze familia, mizând pe faptul că pârâtul se va corecta și își va schimba comportamentul, însă fiind dezamăgită, a fost nevoită să se adreseze la organele de drept pentru a fi protejată împreună cu copiii săi. Astfel, prin încheierea din 20 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în privința pârâtului au fost aplicate măsuri de protecție cu eliberarea ordonanței de

protecție. În asemenea circumstanțe, a subliniat că desfacerea căsătoriei este inevitabilă, or, relațiile lor conjugale s-au epuizat și nu mai au nici o perspectivă.

Prin hotărârea din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Scurtu și s-a desfășurat căsătoria încheiată între Petru Scurtu și Olesea Scurtu (Oprea) în data de 16 octombrie 2004 la Primăria or. Durlești, mun.Chișinău, înregistrată în Registrul actelor stare civilă sub nr.123; pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț la Oficiul Stare Civilă, s-a încasat de la Petru Scurtu în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 1000 % din unitatea convențională, ceea ce constituie 200 de lei, iar Olesea Scurtu (Oprea) s-a scutit de la plata taxei de stat pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei; s-a încasat de la Petru Scurtu în beneficiul Olesei Scurtu (Oprea) pensia pentru întreținere a copiilor minori XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, în mărime de 1/3 din salariu și/sau alte venituri ale lui Petru Scurtu începând cu data de 25 mai 2018 și până la atingerea majoratului de către copii; s-a încasat de la Petru Scurtu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 738 de lei. Totodată, s-a indicat că copia hotărârii cu privire la desfacerea căsătoriei, în termen de 3 zile de la data rămânerii definitive, se va trimite Oficiului Stare Civilă al sectorului Buiucani, mun.Chișinău; în partea încasării pensiei de întreținere, hotărârea este cu executare imediată.

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Petru Scurtu și s-a menținut hotărârea din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

La 20 ianuarie 2020, Petru Scurtu, reprezentat de avocatul Igor Otgon, a declarat recurs împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, acceptarea cererii de renunța la acțiunea privind desfacerea căsătoriei și încasarea pensiei de întreținere, casarea integrală a deciziei instanței de apel, a hotărârii primei instanțe, încetarea procesului în temeiul art. 265 lit.c) Cod de procedură civilă, în legătură cu renunțul reclamantei la acțiune.

În motivarea recursului s-a invocat că în prima instanță cauza a fost examinată în lipsa sa. De asemenea, decizia instanței de apel a fost emisă fără a fi înștiințat în calitate de apelant, cât și intimata despre data și ora ședinței de judecată stabilită pentru examinare în ordine de apel. Respectiv, nu a avut posibilitate de a-și realiza drepturile procedurale.

Copia recursului a fost expediată intimitei conform scrisorii de însoțire datate cu 03 februarie 2020 (f.d.168) și a fost recepționată la 07 februarie 2020, conform avizului de recepție (f.d.173).

La 06 martie 2020, Olesea Scurtu a înregistrat referință la cererea de recurs, exprimându-și poziția în favoarea admiterii recursului.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 03 octombrie 2019, iar Petru Scurtu, reprezentat de avocatul Igor Otgon, a declarat recurs la 20 ianuarie 2020.

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces la 08 noiembrie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d.68).

Din textul recursului declarat se distinge că partea recurentă a luat cunoștință de decizie la 25 noiembrie 2019. Astfel, recursul este declarat în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 18 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea litigiului dedus judecății, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Petru Scurtu, reprezentat de avocatul Igor Otgon și va casa integral decizia instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În temeiul art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

În contextul prevederilor art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă statuează că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Inițial instanța de recurs consideră necesar de a reitera unele circumstanțele constatate de instanțele inferioare, conform materialelor cauzei.

La 16 octombrie 2004, Petru Scurtu a încheiat căsătoria cu Olesea Scurtu (Oprea), fiind înregistrată la Primăria or. Durlești, mun.Chișinău, sub nr. 123, conform certificatului de căsătorie (f.d.6).

Certificatele de naștere, anexate la materialele cauzei în copii certificate, atestă că la XXXXX s-a născut fiica XXXXX (f.d.7), iar la XXXXX, fiul XXXXX (f.d.7 verso).

În data de 25 mai 2018, Olesea Scurtu, reprezentată de avocatul Oleg Popovici, a înregistrat cerere de chemare în judecată împotriva lui Petru Scurtu solicitând desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, XXXXX,

născut la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, în mărime de 1/3 din salariul și/sau alte venituri ale lui Petru Scurtu, până la atingerea de către copii a vârstei majoratului, compensarea cheltuielilor de judecată, punerea pe seama pârâtului a taxei de eliberare a certificatului de divorț (f.d.5).

Prin hotărârea din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea înaintată Olesea Scurtu (f.d.34-35, 39-46).

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Petru Scurtu și s-a menținut hotărârea din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani (f.d.62-67).

Criticile aduse de către recurent deciziei contestate, impun casarea deciziei instanței de apel cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motivele ce succed.

Colegiul iterează că hotărârea primei instanțe a fost contestată cu apel de către Petru Scurtu, exprimându-și dezacordul cu aceasta, motivând că până la pronunțarea hotărârii s-au împăcat și intenționează în instanța de apel să prezinte o tranzacție în acest sens. De asemenea, a invocat examinarea cauzei în prima instanță în lipsa sa, precum și neînștiințarea sa despre data și ora examinării cauzei(f.d.38, 54-55).

Prin încheierea din 11 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost acceptată spre examinare cererea de apel depusă de Petru Scurtu împotriva hotărârii din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani și a fost numită ședința de examinare a apelului pentru data de 03 octombrie 2019 ora 11:00 (f.d.57).

Deși, la materialele cauzei este anexat un exemplar al citației expediate participanților la proces prin care sunt înștiințați despre data, ora și locul examinării cauzei în ordine de apel (f.d.58), Colegiul relevă că lipsește confirmarea de recepționare a înștiințării de către Petru Scurtu.

În această ordine de idei, Colegiul reține ca fiind relevante argumentele recurentului precum că nu a fost înștiințat despre data și ora de examinare a cauzei în ordine de apel.

În continuare, urmează a fi citate normele de drept procedural pertinente ce reglementează procedura de înștiințare a participanților la proces.

În conformitate cu art. 102 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

Art. 105 alin. (1) Cod de procedură civilă prevede că citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

În contextul prevederilor art. 376 alin. (1) Cod de procedură civilă, dispozițiile de procedură privind judecarea cauzelor civile în primă instanță se aplică și în instanța de apel în măsura în care nu sunt contrare dispozițiilor prezentului capitol.

În virtutea art. 379 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, dacă se constată că participantului la proces nu i s-au comunicat cererea de apel, probele noi și referințele, instanța de apel dispune amânarea procesului. Neprezentarea în ședința de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanților acestora, precum și a

unui alt participant la proces, citați legal despre locul, data și ora ședinței, nu împiedică judecarea apelului.

Pornind de la postulatele legale amintite anterior, Colegiul accentuează că, deși, este stipulată modalitatea de înștiințare a participanților la proces cu citație/înștiințare trimisă prin scrisoare recomandată, o confirmare în acest sens pe numele lui Petru Scurtu, la materialele cauzei lipsește, ceea ce infirmă respectarea procedurii legale de înștiințare a apelantului/pârât Petru Scurtu.

Concomitent Colegiul relevă că, deși, instanța de apel indică despre respectarea procedurii legale de înștiințare a apelantului Petru Scurtu despre data, ora și locul judecării cauzei în ordine de apel, la materialele cauzei lipsește o confirmare în sensul prevederilor art. 105 alin. (1) Cod de procedură civilă.

Or, în virtutea art. 105 Cod de procedură civilă sarcina asigurării înștiințării este pusă pe seama instanței de judecată. Drept urmare a expedierii citației/înștiințării participanților la proces cu scrisoare recomandată și recepționare a acesteia de către destinatar, cotorul care confirmă înmânarea citației/înștiințării, se restituie instanței pentru a fi anexat la materialele cauzei, ceea ce la caz lipsește.

Mai mult, instanța de apel în constatările sale privind respectarea procedurii de înștiințare legală a participanților la proces și dispunerea examinării cauzei în lipsa apelantului, invocă prevederile art. 100 alin. (3), art.102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă.

Implicit, Colegiul consideră oportun de a cita textul acestor norme de drept.

Astfel, în conformitate cu art. 100 alin. (3) Cod de procedură civilă, în cazul amânării judecării cauzei, nu este necesară citarea participanților la proces prezenți la ședință. Participanții la proces care au fost citați și nu au participat la ședința de judecată la care a fost amânată judecarea cauzei vor putea invoca lipsa citării ulterioare numai în cazul în care vor demonstra că au fost în imposibilitatea de a cunoaște data judecării cauzei.

Art.102 alin. (4¹) Cod de procedură civilă stipulează că participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

Prin prisma prevederilor legale citate, Colegiul arată că aceste norme procedurale vizează respectarea înștiințării participanților la proces în cazul amânării ședinței de judecată pentru care partea deja fost înștiințată în mod legal, însă la caz astfel de împrejurări nu au fost stabilite.

Colegiul accentuează că prin încheierea din 11 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost acceptată spre examinare cererea de apel depusă de Petru Scurtu împotriva hotărârii din 28 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani și a fost numită ședința de examinare a apelului pentru data de 03 octombrie 2019 ora 11:00, data când a fost examinată cererea de apel în lipsa participanților la proces și a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel.

Subsecvent, Colegiul apreciază ca fiind relevante alegațiile părții recurente privind neînștiințarea despre data și ora ședinței de judecată, precum și examinarea cauzei în ordine de apel în absența sa, or, alte înscrisuri care să infirme argumentele recurentului, la materialele cauzei lipsesc.

noiembrie 2008), CtEDO a constatat că „în practică, instanțele naționale nu acceptă drept o dovadă pertinentă faptul expedierii unei scrisori din instanță și solicită o dovadă de recepționare.”

În jurisprudența similară, Curtea a punctat că citarea necorespunzătoare a părților de a participa la judecarea cauzei, a dus la încălcarea articolului 6 § 1 din Convenție (a se vedea *mutatis mutandis*, Russu v. Moldova, nr. 7413/05, § 27, 13 noiembrie 2008; Godorozea v. Moldova, nr. 17023/05, § 31, 6 octombrie 2009 și Rassohin v. Moldova, nr. 11373/05, § 34, 18 octombrie 2011).

Or, recurentul a confirmat că, în speță, nu a fost citat în modul corespunzător la ședință din 03 octombrie 2019, cu respectarea prevederilor naționale.

În consecință, Colegiul notează că instanța de apel nu a garantat apelatului/pârât posibilitatea de a fi prezent în ședința de judecată, de a participa la dezbaterile judiciare, de a da explicații pe cazul dat și de a înainta obiecții, după caz, în sensul prevederilor art. 56, art. 382, art.384 Cod de procedură civilă.

Or, jurisprudența CtEDO accentuează, chiar obligă instanțele la acordarea posibilității justițiabililor de a-și pleda cauza cu eficiența dorită.

În sensul CEDO, dreptul la un proces echitabil are mai multe componente și anume: accesul liber la justiție; examinarea cauzei în mod echitabil, public și într-un termen rezonabil; examinarea cauzei de către un tribunal independent, imparțial, stabilit prin lege; publicitatea pronunțării hotărârilor judecătorești.

De altfel, în contextul respectării garanțiilor procesului echitabil de către instanțele de judecată, se presupune comportamentul instanței; coerența și claritatea regulilor de procedură. Or, căile procedurale asigură persoanelor interesate accesul la o instanță de judecată, căreia, prin lege, i s-a stabilit competența de a hotărî în materia vizată, la caz, civilă. Acest mod de reglementare al dreptului de acces la justiție este în concordanță cu abordarea europeană, or, în accepțiunea CtEDO, exercitarea dreptului de acces la justiție presupune tocmai asigurarea accesului oricărei persoane la un tribunal instituit de lege, adică garantarea unei proceduri judiciare în fața căreia să se poată realiza, efectiv, acest drept.

Adițional, Colegiul accentuează că procesul echitabil presupune asigurarea, garantarea și respectarea principiilor contradictorialității, egalității armelor în proces. Or, dreptul la un proces echitabil, așa cum apare enunțat în cuprinsul art. 6 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, reprezintă o noțiune vastă, care înglobează garanții procedurale de care se bucură orice persoană în vederea valorificării drepturilor și libertăților sale.

Contradictorialitatea procedurii este esențială pentru respectarea exigențelor unui proces echitabil în materie civilă, or, se poate deduce că contradictorialitatea procedurii nu reprezintă decât un aspect particular al egalității armelor, egalitate care implică dreptul de a avea acces la dosar, de a fi prezent la propriul proces, administrarea echitabilă a probelor, etc. Având în vedere că o procedură contradictorie presupune dreptul părților de a disputa orice act, probă sau observație prezentate judecătorului și care pot influența decizia acestuia, este necesară asigurarea accesului la dosarul cauzei, dreptul părților de a fi prezente la propriul proces, dreptul acestora de a discuta/explica/combate poziția părții oponente.

Subsecvent Colegiul notează că prin examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa apelantului/recurent a fost încălcat și dreptul la apărare, garantat de art. 26

Constituția RM, care reprezintă principala garanție a unui proces echitabil, fără de care tranșarea litigiului în mod judicios nu ar fi posibilă.

Coroborând circumstanțele ce preced, având în vedere examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa participanților la proces și ca urmare partea apelantă fiind lipsită de dreptul de a beneficia de un proces echitabil, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Petru Scurtu, reprezentat de avocatul Igor Otgon și va casa integral decizia instanței de apel, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Petru Scurtu, reprezentat de avocatul Igor Otgon.

Se casează integral decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Scurtu împotriva lui Petru Scurtu cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și compensarea cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Galina Stratulat

ÎNCHEIERE

20 mai 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Dumitru Mardari
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Olesea Scurtu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Scurtu
împotriva lui Petru Scurtu cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de
întreținere pentru copiii minori și compensarea cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 25 mai 2018, Olesea Scurtu, reprezentată de avocatul Oleg Popovici, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Petru Scurtu solicitând desfacerea căsătoriei încheiate la 16 octombrie 2004, înregistrată de către Primăria or. Durllești, mun. Chișinău, sub nr. 123, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, în mărime de 1/3 din salariul și/sau alte venituri ale lui Petru Scurtu, până la atingerea de către copii a vârstei majoratului, compensarea cheltuielilor de judecată, punerea pe seama pârâtului a taxei de eliberare a certificatului de divorț.

În motivarea acțiunii, reclamanta a invocat că la 16 octombrie 2004, a încheiat căsătoria cu pârâtul, fiind înregistrată de către Primăria or. Durllești, mun. Chișinău, sub nr. de înregistrare 123. La XXXXX s-a născut fiul, XXXXX, iar la XXXXX s-a născut fiica XXXXX.

Reclamanta a menționat că motivul principal care a determinat-o să înainteze prezenta cererea de desfacere a căsătoriei, în mare parte a servit comportamentul violent al pârâtului față de ea și de copii. Actele de violență din partea pârâtului durează de mai mulți ani, însă nu s-a adresat la organele de politie.

Totodată, a precizat că a dorit să păstreze familia, mizând pe faptul că pârâtul se va corecta și își va schimba comportamentul, însă fiind dezamăgită, a fost nevoită să se adreseze la organele de drept pentru a fi protejată împreună cu copii săi. Astfel, prin încheierea din 20 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în privința pârâtului au fost aplicate măsuri de protecție cu eliberarea ordonanței de protecție. În asemenea circumstanțe, a subliniat că desfacerea căsătoriei este

inevitabilă, or, relațiile lor conjugale s-au epuizat și nu mai au nici o perspectivă.

Prin hotărârea din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Scurtu și s-a desfăcut căsătoria încheiată între Petru Scurtu și Olesea Scurtu (Oprea) în data de 16 octombrie 2004 la Primăria or. Durlești, mun.Chișinău, înregistrată în Registrul actelor stare civilă sub nr.123; pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei și eliberarea certificatului de divorț la Oficiul Stare Civilă, s-a încasat de la Petru Scurtu în beneficiul statului taxa de stat în cuantum de 1000 % din unitatea convențională, ceea ce constituie 200 de lei, iar Olesea Scurtu (Oprea) s-a scutit de la plata taxei de stat pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei; s-a încasat de la Petru Scurtu în beneficiul Olesei Scurtu (Oprea) pensia pentru întreținere a copiilor minori XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, în mărime de 1/3 din salariu și/sau alte venituri ale lui Petru Scurtu începând cu data de 25 mai 2018 și până la atingerea majoratului de către copii; s-a încasat de la Petru Scurtu în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 738 de lei. Totodată, s-a indicat că copia hotărârii cu privire la desfacerea căsătoriei, în termen de 3 zile de la data rămânerii definitive, se va trimite Oficiului Stare Civilă al sectorului Buiucani, mun.Chișinău; în partea încasării pensiei de întreținere, hotărârea este cu executare imediată.

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Scurtu Petru și s-a menținut hotărârea din 28 septembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

La 20 ianuarie 2020, Olesea Scurtu a declarat recurs împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, acceptarea cererii de renunț la acțiunea privind desfacerea căsătoriei și încasarea pensiei de întreținere, casarea integrală a deciziei instanței de apel, a hotărârii primei instanțe, încetarea procesului în temeiul art. 265 lit.c) Cod de procedură civilă, în legătură cu renunțul reclamantei la acțiune.

În motivarea recursului s-a invocat că decizia instanței de apel a fost emisă fără a fi înștiințată, cât și apelantul Petru Scurtu, despre data și ora ședinței de judecată stabilită pentru examinare în ordine de apel. Respectiv, nu a avut posibilitate de a-și realiza drepturile procedurale.

Copia recursului a fost expediată intimatului conform scrisorii de însoțire datate cu 03 februarie 2020 (f.d.168), însă din adresa lui Petru Scurtu a fost remis plicul cu mențiunea „nereclamat” (f.d.171-172), iar de către avocatul Igor Otgon a fost recepționată la 05 februarie 2020, conform avizului de recepție (f.d.174).

La 06 martie 2020, Petru Scurtu, reprezentat de avocatul Igor Otgon, a înregistrat referință la cererea de recurs, exprimându-și poziția în favoarea admiterii recursului.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 03 octombrie 2019, iar Olesea Scurtu a declarat recurs la 20 ianuarie 2020.

Materialele cauzei atestă că decizia contestată a fost expediată participanților la proces la 08 noiembrie 2019, conform scrisorii de însoțire (f.d.68).

Din textul recursului declarat se distinge că partea recurentă a luat cunoștință de decizie la 25 noiembrie 2019. Astfel, recursul este declarat în termen.

Studiind materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va înceta procedura de recurs, din oficiu, la cererea de recurs depusă de Olesea Scurtu împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

În virtutea art. 445¹ Cod de procedură civilă, instanța de recurs dispune, printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, încetarea procedurii de recurs, din oficiu sau la cerere, dacă după declararea admisibilității recursului se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433.

În temeiul art. 433 Cod de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care: a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4); a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art.429 alin.(5); b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art.434; c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare; d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

În speță, Colegiul precizează că încetarea, din oficiu, a procedurii de recurs la cererea de recurs depusă de Olesea Scurtu împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, se realizează, pornind de la faptul că recurenta nu a folosit calea apelului.

Concomitent Colegiul menționează că recursul Olesei Scurtu a fost declarat admisibil prin încheierea din 18 martie 2020 a Curții Supreme de Justiție, fiind fixată examinarea pentru 15 aprilie 2020.

În susținerea soluției date, instanța de recurs va reține următoarele considerente.

La 25 mai 2018, Olesea Scurtu, reprezentată de avocatul Oleg Popovici, a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Petru Scurtu solicitând desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori, XXXXX, născut la XXXXX și XXXXX, născută la XXXXX, în mărime de 1/3 din salariul și/sau alte venituri ale lui Petru Scurtu, până la atingerea de către copii a vârstei majoratului, compensarea cheltuielilor de judecată, punerea pe seama pârâtului a taxei de eliberare a certificatului de divorț (f.d.5).

Prin hotărârea din 28 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, a fost admisă acțiunea înaintată de Olesea Scurtu (f.d.34-35, 39-46).

Prin decizia din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Petru Scurtu și s-a menținut hotărârea din 28 septembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani (f.d.62-67).

La 20 ianuarie 2020, Olesea Scurtu a declarat recurs împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, acceptarea cererii de renunț la acțiunea privind desfacerea căsătoriei și încasarea pensiei de întreținere, casarea integrală a deciziei instanței de apel, a hotărârii primei instanțe, încetarea procesului în temeiul art. 265 lit.c) Cod de procedură civilă, în legătură cu renunțul reclamantei la acțiune (f.d.78-82).

În conformitate cu prevederile art. 429 alin. (5) Cod de procedură civilă nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art.430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege. Persoana care nu a folosit apelul poate ataca

cu recurs decizia instanței de apel prin care i s-a înrăutățit situația, în partea care se referă la înrăutățirea situației.

Din sensul dispoziției art. 429 alin. (5) Cod de procedură civilă se distinge că Olesea Scurtu nu era în drept să declare recurs, pornind de la faptul că nu a folosit calea apelului, în condițiile în care legea prevede această cale de atac.

În contextul dat, Colegiul relevă că Olesea Scurtu a declarat recurs, ignorând condițiile legale de depunere a recursului.

Conform jurisprudenței CtEDO, dreptul de acces la instanță trebuie să fie „concret și efectiv” (Bellet împotriva Franței, pct. 38). Efectivitatea dreptului de acces impune ca un individ „să beneficieze de o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale” [Bellet împotriva Franței, pct. 36; Nunes Dias împotriva Portugaliei (dec.) în privința normelor privind citarea de a compărea în instanță]. Legislația referitoare la formalitățile și termenele care trebuie respectate pentru a formula un recurs vizează asigurarea bunei administrări a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice (Cañete de Goñi împotriva Spaniei, pct. 36). Astfel, reglementarea în cauză sau aplicarea acesteia nu trebuie să împiedice justițiabilul să se prevaleze de o cale de atac disponibilă [Miragall Escolano și alții împotriva Spaniei, Zvolsky și Zvolska împotriva Republicii Cehe, pct. 51].

În cauza Manuel da Silva Reis și alții versus Portugalia, decizia din 11 ianuarie 2005, 31987/03, CtEDO a relevat că renunțarea la judecată în fața unei instanțe interne constituie o lipsă a epuizării căilor de recurs interne. Cu referire la art. 6 CEDO, Curtea a reținut că reclamanții nu au atacat cu apel decizia prin care au fost condamnați la plata acelei sume. [...] Curtea a considerat că reclamanții trebuie să suporte consecințele acțiunii lor de a renunța la proces, iar plângerea fiind în mod vădit nefondată. Totodată, cu referire la prevederile art. 1 din Protocolul nr. 1 la CEDO, a menționat că reclamanții au omis să exercite, din culpa lor, o cale de atac eficace, anume apelul contra deciziei inițiale. În consecință, acest capăt de plângere fiind inadmisibil ca urmare a neepuizării căilor interne de atac.

Conjunctura redată profilează că Olesea Scurtu și-a realizat dreptul de a exercita calea de atac-recursul împotriva deciziei instanței de apel fără a folosi anterior calea apelului.

În corolar, motivele accentuate *supra* justifică concluzia instanței de recurs privind încetarea procedurii de recurs, din oficiu, la cererea de recurs depusă de Olesea Scurtu împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în condițiile în care nu a fost exercitată calea apelului împotriva hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art.269-270, art.433, art. 442, art. 444, art. 445¹ Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se încetează procedura de recurs, din oficiu, la cererea de recurs depusă de Olesea Scurtu împotriva deciziei din 03 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Olesea Scurtu împotriva lui Petru Scurtu cu privire la desfacerea căsătoriei, încasarea pensiei de întreținere pentru copiii minori și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.
Președintele ședinței,
judecătorul

Judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Galina Stratulat